

เอ็ดส์

ศ.นพ.อนุวัตร รุ่งพิสุทธิพงษ์
ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา
Faculty of Medicine Siriraj Hospital
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

1. การติดเชื้อเอ็ดส์ในประเทศไทย มีแนวโน้มลดลง แต่ตัวเลขยังไม่ทราบชัด ส่วนผู้ป่วยที่เป็นโรคเอ็ดส์แล้วนั้น มีอัตราลดลงอย่างชัดเจนประมาณ 20%

2. สาเหตุการเกิดโรคเอ็ดส์

- 2.1 เพศสัมพันธ์ ชาย - หญิง หรือ ชาย - ชาย
- 2.2 การฉีดยาเสพติดเข้าเส้น
- 2.3 การได้รับเชื้อจากการให้เลือด
- 2.4 การผ่านเชื้อจากมารดาสู่ทารก ระหว่างหรือหลังคลอด
- 2.5 ไม่ทราบสาเหตุ

3. ทำอย่างไรจะทราบว่าติดเชื้อไวรัสเอ็ดส์

- 3.1 กรณีที่ไม่มีอาการ ต้องตรวจเลือดเพื่อหาภูมิคุ้มกันต่อเชื้อไวรัสเอ็ดส์
 - 3.3.1 ELISA, PA
 - 3.1.2 Western Blot
- 3.2 กรณีที่มีอาการ หรืออาการแสดงก็ช่วยในการวินิจฉัยเช่น ต่อมมน้ำเหลือง โต น้ำหนักลด แต่อย่างไรก็ตาม ต้องตรวจเลือดยืนยันดังที่กล่าวมาแล้วด้วย

4. เมื่อได้รับเชื้อเอ็ดส์เข้าสู่ร่างกายแล้วจะมีอาการผิดปกติหรือไม่ ไม่มีอาการ อะไรเลย หรือมีอาการคล้ายเป็นหวัดเล็กน้อยแล้วก็หายไป แล้วเข้าสู่ระยะฟักตัวของ โรคประมาณ 3 เดือน จึงตรวจพบว่าเลือดบวก

5. สำหรับผู้ติดเชื้อไวรัสในระยะแรกจะยังไม่มีอาการผิดปกติอะไร แต่ถ้ามี อาการ แล้วแสดงว่าเป็นระยะหลัง ๆ ของโรค จะมีอาการน้ำหนักลด ท้องเสียเรื้อรัง เป็น ไข้ เหงื่อออกตอนกลางคืน ในกรณีที่ติดเชื้อเอ็ดส์เต็มขั้นผู้ป่วยจะมีโรคติดเชื้อที่ปอด เป็น มะเร็งของผิวหนัง หรือติดเชื้อฉวยโอกาสได้ง่าย

6. วิธีการช่วยเหลือเพื่อชะลออาการของโรคให้เกิดขึ้นช้า ๆ คือ พยายามรักษาสุขภาพ ร่างกายให้ดีเป็นปกติอยู่เสมอ ไม่ติดเชื้อทางเดินหายใจหรืออื่น ๆ สุขอนามัยทั่วไปดี จิตใจเบิกบาน ออกกำลังกายสม่ำเสมอ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ไม่สำส่อนทางเพศ การใช้ยาต้านไวรัส ตามทฤษฎีแล้ว จะลดปริมาณของเชื้อไวรัสในเลือดผู้ป่วย ซึ่งมีผลทำให้มีอาการของโรคช้าลง

7. ปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางการรักษาโรคเอ็ดส์เพิ่มขึ้นมาก

7.1 ยาต้านเชื้อไวรัสเอ็ดส์

- 7.1.1 เดิมมีกลุ่มเดียว คือ AZT ที่ใช้กันแพร่หลาย
- 7.1.2 ยาใหม่ในกลุ่ม Protease inhibitor

7.2 วิธีการต่าง ๆ

7.2.1 การใช้ Immunoglobulin

7.2.2 การใช้ยาสวนล้างช่องคลอดของสตรีตั้งครรภ์เพื่อลดการติดเชื้อ ในทารก

7.2.3 วัคซีน

8. กรณีมารดาตั้งครรภ์ ทารกจะติดเชื้อได้ประมาณ 25% วิธีการป้องกันไม่ให้ ทารกติดเชื้อ

8.1 ก่อนคลอดให้ยา AZT ในสตรีตั้งครรภ์

8.2 ระหว่างการคลอด หลีกเลี่ยงการคลอดที่ใช้เครื่องมือช่วยคลอดหรือ การกระทำที่อาจเกิดแผลในช่องคลอด หรือศีรษะทารก มีผู้ศึกษาพบว่าการผ่าคลอด ช่วยลดอัตราการติดเชื้อในทารกด้วย

8.3 หลังคลอดมารดาต้องไม่เลี้ยงทารกด้วยนมตัวเอง

9. การสัมผัสหรือใช้ของร่วมกับผู้ป่วยนั้นไม่ทำให้ติดเชื้อแต่อย่างใด ยกเว้น การสัมผัสทางเลือดหรือตกขาวจาก ช่องคลอดของผู้ป่วย แพทย์ตรวจครรภ์เป็นประจำก็ ไม่ติดเชื้อ, จูบกันก็ไม่ติดเชื้อ

10. วิธีการป้องกันการระบาดของเชื้อเอดส์

10.1 หลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ไม่ใช่คู่สมรส การใช้ถุงยางอนามัย

10.2 ไม่มั่วเข็ม หลีกเลี่ยงยาเสพติด

10.3 ต้องมีการเช็ดเลือดทุกครั้งก่อนให้ผู้ป่วยว่าปลอดเอดส์ (สภากาชาด ไทยทำอยู่แล้ว)

10.4 การใช้ AZT ในสตรีตั้งครรภ์เพื่อลดการผ่านเชื้อจากมารดาสู่ทารก

11. คำแนะนำอย่าเพิ่งสิ้นหวังกับโรคเอดส์ โรคเอดส์เป็นโรคติดเชื้อไวรัสชนิดหนึ่ง ป้องกันได้ และปัจจุบันนี้ นักวิทยาศาสตร์ และแพทย์กำลังพัฒนารักษา อย่างเต็มที่